

Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy

Posudek oponenta na disertační práci Mgr. Jany Kerhartové „Hra, hravost a komika ve výtvarném provozu Galerie H“

Vedoucí práce: doc. Ak. mal. Zdenek Hůla

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Výtvarná výchova

oponent: doc Ak. mal. Jiří Kornatovský

Autorka si vybrala téma, které svojí povahou částečně vybočuje z běžně chápaného přístupu k badatelským a výzkumným pracím v oboru teorie a praxe výtvarné výchovy. Toto „vybočení“ však vnímám jako velmi odvážný a především systematickou a trpělivou práci podpořený pohled na historickou událost, jejíž význam lze docenit a uznat právě s odstupem času a změně politického a společenského klimatu. Práce je výrazným příspěvkem pro řešení cílů a obohacení kreativity v pedagogice zaměřené na výtvarné umění a obecný diskurz ve vizuálních disciplínách. I když částečně supluje oblast archivnického charakteru a pohybuje se přitom zároveň na poli sociologie, prokazuje pro obě tyto disciplíny velkou dávku empatie a talentu především pro schopnost dokonalé orientace v oboru a jasně vytvořené organizační struktury, v nichž časově řazené události jednak dokládají historická fakta a zároveň vystihují atmosféru doby.

Obsah – Objektem výzkumného zájmu je Galerie H, její role v kontextu českého výtvarného umění v období před rokem 1989 a její význam v oblasti alternativní kultury v této historické době. Autorka práce volí vhodnou až osobní formu rozhovorů a badatelských iniciativ stojících na pevném základě vědy i poetiky zároveň. Osobní zповědi všech zúčastněných

respondentů mají podobu závazné informace, ale jsou často prodchnuty vazbou a obdivem k fenoménu galerie H. Jsou řazeny do kontextu výzkumu, formálně rozděleného na části, v nichž se věnuje vzniku samotné galerie, osobnostem zakladatelů Jiřímu a Zdenkovi Hůlových, přičemž Zdenek Hůla se ujímá v tomto případě i role vedoucího disertační práce a je hlavním narátorem – a poskytuje tak doktorandce mimořádnou oporu, ale zároveň se stává i závazným korektorem, jehož informace mohou být nejen autentickým vodítkem, ale zároveň i částečně svazujícím elementem pro její osobní kreativitu v badatelské rovině.

Přesto se ukazuje tato spolupráce jako velmi plodná a především ve svých výstupech důvěryhodná a zejména velkým množstvím faktografických údajů zcela průkazná a neoddiskutovatelná. Zároveň i nastínění osobních a rodinných vztahů vytváří pozoruhodné kronikářské dílo nesoucí nejen časově kontinuální a intimní „zvěst“, ale rovněž odbornou a komplexní zprávu o době, událostech a specifikách vzniku a provozu galerie. Páteří a nosným pilířem celé práce je výzkumná a především dopodrobna jdoucí analýza faktu postavená na přehledném a dobře strukturovaném výzkumném protokolu, který obsahuje zdůvodnění výzkumu i stav poznání a zdůrazňuje výzkumné metody typů, sběru a analýzy dat. Stanoví si přehlednou strukturu jednotlivých kroků výzkumu, čímž dosahuje zásadního postoje pro svoji další práci. Upřednostňuje metodu orální historie, která je autentická, ale má svá úskalí ve změnách přístupu jednotlivých narátorů a objektů výzkumu. Teoretická část obsahuje rozsáhlou obecnou charakteristiku hry a hravosti v umění. Zajímavé jsou pasáže věnované hře v umění ve starověkém Řecku, ale cituje i současné a širší filosofické spektrum /J. Huizinga, G. Gadamer, V. Borecký/ a vytváří si tím kvantitativně a kvalitativně rozsáhlé předpolí pro vlastní předmět zájmu a téma této disertační práce. Zpočátku se věnuje situaci v kultuře a období normalizace. Pregnantně charakterizuje období po vpádu vojsk Varšavského bloku do tehdejšího Československa a změnu společnosti se ztrátou svobody

pro umělce této generace. Autorka disertační práce pak velmi rozsáhlým způsobem mapuje vznik a prakticky veškeré aktivity galerie, která se stala i částečně skutečným realizačním polem tvorby pro řadu umělců. Bratři Hůlové dokázali i v těžké době a omezeném politickém prostoru nastavit „fungování“ své galerie tak, že se stala ostrovem svobody nezávislého myšlení a uměleckého projevu. Zaměření na hravost a hru uvolnilo i atmosféru, která byla ve společnosti často plná hořkosti a těžkých existenciálních situací. Mnoho výtvarníků pak uvítalo účast v tomto galerijním programu, který odrážel situaci a dobu prakticky více, než oficiální underground nebo emigrační tendence mnoha výtvarníků té doby. Autorka práce nejen vypočítává množství jednotlivých uměleckých projektů a výstav s jejich podrobnou charakteristikou, ale věnuje se i atmosféře, která zde vládla jako moment setkávání a výrazné mezioborovosti včetně rodinné situace obou bratří. Dává důraz na entuziasmus a pracovního nasazení, které se v galerii odehrávalo a bylo pro oba bratry a celý realizační tým nesmírně náročným.

Výstavní projekt – Součástí disertační práce byl i velmi dobře připravený výstavní projekt věnovaný hře a hravosti v Galerii H uskutečněný v Galerii 1 v Praze v roce 2015. Jednalo se o erudovanou a ve svém provedení exkluzivní výstavu, na které se podílela autorka disertační práce společně se Zdenkem Hůlou, Tento projekt de facto předcházel samotné disertační práci. A ve svém důsledku se stal úvodem i završením celého badatelského úsilí.

Přínos práce spočívá už ve volbě tématu vzniku a existence neobyčejné galerie, která sehrála tak významnou roli v historii českého výtvarného umění. Galerie svým výstavním provozem a faktickou dlouhodobou existencí nepřímo vytvořila i kritérium pro liberalizaci a pravidla výtvarných provozů pozdějších oficiálních institucí a galerií.

Autorce se podařilo vyzdvihnout a ozřejmit tento aspekt nejen pro nové mladé generace

umělců, ale převést i řadu nápadů z Galerie H do didaktického a edukačního světa. Dokládá to v řadě jí vedených vyučovacích jednotek. Podařilo se jí nahlédnout své téma v rovině teoretického a odborně vedeného výzkumu a společně s až vypravěčským, kronikářským způsobem přiblížit pro dnešní generaci složitost a částečnou neuchopitelnost tehdejší doby. Jediná částečná výtka se týká opomenutí kontextu činnosti a existence jiných alternativních galerií a aktivit té doby. Nicméně způsob a vedení výzkumu tímto neztrácí na kvalitě.

Jazyková a stylistická úroveň textu disertační práce je vyzrálá a vykazuje slohovou kultivovanost bez gramatických chyb. Předností je schopnost autorky pohybovat se ve dvojí rovině. Stylisticky strohá část popisující výzkum, sběr dat s metodologií rozhovorů a práci s faktem, je přehledná bez zbytečných detailů a zavádějících únikových témat. Druhá část pak vykazuje slohově vytříbenou kronikářskou práci s vypravěčskou barevností se smyslem pro detail a především jeho kontextuální užití v komplexu disertační práce.

Závěr – disertační práce Jany Kerhartové se vyznačuje kvalitními výsledky a podněty, které jsou pro obor výtvarná výchova přínosné a poznávacímu procesu a výzkumu v oboru objevné a obohacující. Zároveň mohu doporučit text práce, nebo její části k publikování, zejména ve vztahu k realizované výstavě.

Autorka ve své disertační práci prokázala výraznou schopnost realizace samostatného tvůrčího záměru a vyváženým a cíleným způsobem vedla svůj výzkum a naplnila beze zbytku svůj badatelský záměr. Práce splňuje veškeré požadavky a limity a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 26. 12. 2017

doc. Ak. mal. Jiří Kornatovský